

PRESTUR. – Tá børn ella ungfólk doyggja, er prestastarvið krevjandi og slítandi, tí sorgin er so tung at bera. Men eg havi sjálvur roynt at missa tað besta, sum eg átti, og tað hjálpir mær í dag, sigur Meinhard Bjartalíð, prestur í Føroya minsta prestagjaldi

Prestur er altíð prestur

Eyðun Klakkstein

Tá Meinhard Bjartalíð setur seg við telduna í Ónagerði á Viðareiði, hevur hann útsnið vestur eftir. Tað gerst ein blanding av nútímans tøkni og gamlari mentan, tá eyguni flyta seg frá bleikrandi telduskíggjanum, út gjøgnum sprossavindeyguni, og oman á helluna, sum Christian Matras plagdi at yrkja um.

Hinmegnin vegginn á kontórinum hjá presti, skal tiltikna Beinta hava hildið til. Hennara rúm er nú sjónvarpsstova í prestagjaldinum, sum var bygður í umleið 1854.

Tað eru ikki nógv fet frá arbeiðsstólnum og til klaverið úti í stovuni, har nótar hjá Johannes Sebastian Bach standa til reiðar. Og tað er sermerkt við Meinhardi Bjartalíð, at hann er bæði prestur og dugnaligur tónleikari.

A ruddiliga skrivborðinum, har eitt telefax hevur funnið sær eitt hóskað pláss á bordendum, stara blyantar og pennar beint upp í loft, kanska súmbolskt, kanska bara praktiskt. Og á bókahallunum eru bókur bæði til heilan og hjartað, og bókinn »2000 ár eftir« gevur eina av mongum ábendingum um, at ein teologur hevur sett bókurnar á hillarnar.

Meinhard Bjartalíð er prestur í Føroya minsta prestagjaldið, sum umfatar okkurt um 800 fólk. Hansara arbeiðsøki er Viðareiði, Hvannasund, Norðdepil, Múla, Fugloy og Svínøyr, og hann heldur til í Ónagerði, sum til 1934 hýsti einasta presti í Norðoyggjum. Nú eru tveir prestar í Klaksvík, umframt tann á Viðareiði.

Vælsignaði mostrarar
Fyrsta tekið um, at Meinhard Bjartalíð fór at enda sum prest-

– Tað er ein góð samanseting at verða prestur og at hava áhuga fyri tónleiki, tí ofta er brúk fyri, at eg syngi fyri, ella at eg seti meg vit eitt orgul ella klaver at spæla, sigur Meinhard Bjartalíð, musikalskur prestur á Viðareiði. Mynd: Eyðun Klakkstein

ur, komu tíðliga í livinum. Tá hann var fyra ára gamal fór hann upp á stovuborðið heima við hús og lýsti vælsignisli yvir mostrarar, sum vóru komnar at vitja.

Meinhard Bjartalíð er upp-vaksin í Árnafirði, og har búði hann, til hann var 17 ára gamal. Tá fór hann til Danmarkar og tók organistpróg. Frammanundan hevði hann rættiliga kýtt seg við orglið í Christianskirkjuni í Klaksvík, har hann dag um dag sat upp í 8 tímar og vandi.

– Tónleikur hevur altíð fyllt nógv í mínum lívi, men eg haldi ongantíð tað var ivi um, at eg ætlaði mær at lesa teologi. Tað var í hvussu so er altíð nærliggjandi, at eg fór at gerast prestur, greiður hann frá.

Eftir at hann tók HF-próg á Klaksvíkar HF-skeiði í 1986, byrjaði hann at lesa teologi á Fróðskaparsetrinum í Havn. Har læs hann í tvey ár, áðrenn hann flutti til smílets by, Árhús, og læs har næstu átta árin á lærða háskúlanum.

– Eg hevði ikki viljað bytt tey 10 lestrarárin um við nakað annað. Tað var ómetaliga læruríkt og mennandi fyri meg. Tað

er ein stórtingin gáva at sleppa at granska og fordjúpa seg í teologiskum evnum í 10 ár. Teologilesnaður gevur dannils. Tú lærir nógv um mál, kirkjusøgu, filosofi, etik, umframt sjálva trúðarlærna. Tað er haldgøður lesnaður, heldur Meinhard Bjartalíð.

Triggjar mánaðir áðrenn hann var liðugur at lesa í Árhús, fekk hann prestaembætið á Viðareiði, og tað flutti hann heim til í februar mánaði í 1997. Síðani tá hevur hann virkað sum prestur í eystara prestagjaldi í norðoyggjum.

Prestur hógan status

Meinhard Bjartalíð vaks upp í Árnafirði, og nú hann er komin heimaftur at virka sum prestur, er tað við útgangsstøði í bygdini Viðareiði.

– Tað hevur merkt meg fyri lívið, at eg eri uppvaksin í eini lítla bygd, har tað var tætt og natúrligt samband millum tað fólkaliga og tað kristliga. Grundtvig hevur sagt tiltiknu orðini: »Menneske først, kristen så«, og tey orðini passa væl til Árnafjörð og Viðareiði.

– Tað var deiligt at koma heim til eina lítla bygd, eftir so nógv ár í útleigd. Viðareiði er ein gomul kirkjubygð við gomlum traditiónum. Her hevur prestur hógan status, og eg veri ikki róptur annað enn prestur. Stutt eftir, at eg var komin til Viðareiðis, gekk eg mær ein túr í bygdini. Tveir smádreingir komu niðan gjøgnum bøin, og so sigur annar teirra: »Hvør er hatta?« Hin svarar: »Hatta er prestur.« Hendingin lýsir væl hvørja støðu prestur hevur í bygdini.

– Her eru ikki fleiri fólk, enn at eg kann náa at siga góða nátt við tey øll, og tað skapar eina heilt serliga støðu. Eg rokni við, at eg havi meira nærkontakt við míni sóknarbørn, enn prestar í teimum størri sóknunum hava.

Umframt stoltu søguna hjá Viðareiði, fegnast Meinhard Bjartalíð eisini um náttúruna á staðnum, sum kann verða bæði stórsligin og ógvuslig. Hann altíð hildið nógv av skaldskapinum hjá Christiani Matras, og á Viðareiði lata yrkingarnar hjá skaldinum seg rættiliga upp.

Yrkingarnar hjá Christian Matras eru sprotnar á Viðareiði.

Hann yrkir um helluna stutt frá prestagjaldinum, um Løksará, og so endurgevur prestur sannførandi orðini hjá Christiani Matras: Her leikti tær lendi lög inn í sál, og innast við strendur fekk sjógvurin mál.

Prestaembætið hevur eisini við sær ferðir til Fugloyar og Svínøyr, og tað er nakað heilt serligt.

– Tað er stórsligið at sigla til Fugloyar. Tað er ikki altíð gott veður, og eg havi upplivað bæði buldraligar ferðir og at liggja veðurfastur í Fugloyinni. Men eg havi ómetaliga stóra virðing fyri teimum, sum búgva á oynni, okkurt um 10 fólk í hvørjari bygð. Tað ger meg eyðmjúkan at uppliva, sigur Meinhard Bjartalíð.

Prestur er altíð prestur

At verða prestur á Viðareiði gevur møguleikar fyri at granska og seta seg inn í ymskt, tí tíðin er til tað. Umframt gudstænasturnar eru ikki nógvur kirkjuliga handlingar at taka sær av.

– Í løtuni granski eg Johannes Sebastian Bach. Tað er teologisk Bach-gransking, sum er eitt rættiliga nýtt hugtak.

– Men prestur skal ikki bara goyma seg inni á sínum kontóri, hann skal eisini út millum fólk. Prestur skal verða sjónligur, og hann skal luttaka í tí, sum fer fram í bygdini. Mær dámar væl uppskjandi arbeiði, til dømis at fara at vitja eldri fólk, og tað geri eg nokk so fitt av.

– Eg plagi eisini at ganga túrar í bygdini, og tá komi eg altíð í prátt við fólk. Tað skapar fortrúgheit, at eg eisini taki lut í prátinum, sum er í bygdini, um fletting, fleyging ella hvat tað kundi verði.

Meinhard Bjartalíð áðanar, at hann ongantíð kann føra seg fram sum privatmaður í bygdini.

– Eg eri prestur alt døgnið, óansæð hvørju megin skrivstovuhurðina, eg eri. Eg kann ongantíð fara gongutúr sum privatmaður, tí fólk siggja meg sum prest allastaðir, har eg komi. Soleiðis er embætið hjá mær, eg eri prestur, og eg skal verða tókur 24 tímar um døgnið, sigur hann.

– Tí kann tað verða trupult at seta mark millum arbeiði og privatlívi, men prestur hevur eisini brúk fyri privatlívi og at verða saman við familjuni hjá

